

כא אב מיי סיה חסי
תומוס סלסס ח
טושע יד סיון של
סיון כב :
כב נ מיי שס סלסס
כב טושע יד שס
סעף סה :
כב ד מיי שס סל סו :

תוספות ישנים

רישא דעבדא איסורא
קנסוה רבנן - וא"ח וזה
אמרינן לקמן אמרו לו
מה אשתו ובת אחות
ואח"כ באשתו מותרת
לחזור לו ואינה נריסה
האחרת גט ואמרי הרי
עבד איסורא שרי בא
עליו וי"ל דהכא סתם
אשוייהו דלעיל דאמר
גזירה שמה יאמרו גירס
זו ובתא זו ומנאלא אשת
איש יואהא בלא גט וגם
עבד איסורא ומשיא
נריסה גט אבל לקמן
ליכא חלל טעמא דעבד
איסורא דהא לא שייך
לומר גזירה שמה יאמרו
גירס זה ובתא זו דהתם
אפי' גירס לא מצי למסב
אחות דאיסורא במייה
ואפי' נתגרסה ומ"ה
י"ל דהכא איכא טעמא
רבא דכרי הכל ודעוה
שאין קישותמיה ואשתי
פרות מטי כוון איך
ולכך בשוגג תרומתו
תרומה ובמזיד אינה
תרומה דקטניין ליה .
אבל גבי חומץ ויין איכא
דיתא ליה כחלל ואיכא
דיתא ליה כהמרה וא"כ
כשודע שחל חומץ
ומפריש ממנו על היין
טוב הדבר שרי אמרי
דיתא ליה כחלל אבל
כשכבר שהוא יין ומנאל
חומץ הוי תרומה
בטעות ואינה תרומה :

קדושי טעמו ש' כיון ענין טעמו כן ומנאל טי
וקשה להא כן היכי פריך רישא נמי נשואי טעות הא אמרי
לקמן דאין תנאי כנשואין ואר"י דקידושי טעות היינו שסבורה שמת
בעלה ולא מת כמו שהוא אמר והשתא פריך שפיר רישא נמי נשואי
טעות וא"ח ולימא טעמא דסיפא
משום קדושי טעות דכהן ומנאל לוי
ולא יוכל להקשות מרישא דאין תנאי
בנישואין ואר"י דקידושי טעות לא
שכיחי דלא חיישינן לשמא יתלו
בקידושי טעות ורבי עקיבא לחודיה
הוא דחיישי להכי לקמן בפרקין (דף
זד:) גבי רבי עקיבא מוסקיף אף
אשם אח ואחות איכא אבל רבנן
לא חיישי :

מאי טעמא תקינו לה רבנן כתובה
כו' - אע"ג דק"ל כתובה
דאורייתא שכתבין בכתובות כסף
וזוי מאלת דחו ליה מדאורייתא הכא
אמר ר' דה"פ מ"ט תקינו לה רבנן
לאחלמיה כתובה שהיא דרבנן לר"ה
משום שלא תהא קלה בעיניו להוליא
הכי נמי אפי' בתולה שיש לה כתובה
מן התורה קנסוה בכתובה כדי
שתהא קלה בעיניו להוליא "וכענין זה
אשחון לקמן (דף ז:) גבי הפרת נדרים
דאיס כפרים דגרסי מ"ט אמור רבנן
דבעל מיפר אע"ג דבעל מיפר מן
התורה חלל ה"ק מאי טעמא אמר
רבנן בעל מיפר היכא דאין מיפר מן
התורה כי היכי דפ' ד' אחין (נעיל
כע: ושס) גבי שומרת יבם דאמר
כדרכ פנתם כל הגודרת על דעת
בעלה נודרת משום שלא תתגנה וכיון
דאיכא טעמא דתתגנה חס כן אפילו
בדאורייתא כמו הכא אמרו חכמים
שלא יפר כדי שתתגנה :

אין תורמין מן הטמא על הטהור -
ריב"ן פירש משום דקטני
(דברים י"ח) תתן לו ולא לאורו ואי
אפשר לומר לו דבפרק כל שעה
(פסחים ג' ושס) פריך עלה ואם תרם
בשוגג תרומתו תרומה ואמאי לימא
לו ולא לאורו ומשני התם שהיתה לו
שעט הכוסר ותתן לו שעת הכוסר כגון דלחמין במחובר או שחלשה טמא ומשקה עופח עליה והתם אפי'
בדיעבד אין תרומתו תרומה והכא היינו טעם דלכתחלה אין תרומה משום הפסד כהן כדפי' בקונטרס אי נמי היכא שהיתה לו שעת
הכוסר גזרו דלכתחלה לא יתרום אטו היכא דלא היתה לו שעת הטשר ועוד אר"י משום מכל חלבו לריך לתרום מן היפה ומן הטמא
על הטהור הוי מן הרעה על היפה ואע"ג דבזמן הרעה על היפה אפילו במזיד תרומתו תרומה ואין לריך לחזור ולתרום כדתנן במסכת
תרומות (פ"ג מ"ו) מן הרעה על היפה תרומתו תרומה ולא קתני ויחזור ויתרום בטמא החמירו טפי משום דלא חוי לאכילה כלל אבל
רעה חויא קלת והיינו טעמא דקישות ומנאלת מרה לריך לחזור ולתרום משום דלא חויא לאכול כמו שאר רעה כדמוכח בירושלמי
דקרי לה ספק אוכלין : **קישות** ומנאלת מרה - בשוגג איירי כדמוכח בשמעתין וא"ח דבחורס יין על יין ומנאל חומץ אין תרומתו
תרומה לפי שלא נתכוין לקישות חומץ תרומה כדתנן במסכת תרומות כפ' התורם קישות התורם חבית של יין ומנאלת של יין חומץ כל
ידוע שהיתה של חומץ עד שלא תרמה אינה תרומה וגבי קישות נמי אמרי הוי תרומה כיון שאין חייב לקשות תרומה גרועה כל אם
ואין לומר דהתם כרבי דאמר יין וחומץ שני מינין בהמוכר את הספוגה (ב"ב דף פד: ושס) דא"כ אפילו במתכוין לתרום מן החומץ על
היין או מן היין על החומץ לא תהא תרומה כדתנן במסכת תרומות (פ"ג מ"ד) אין תורמין ממין על שאין מינו ואם תרם אין תרומתו
תרומה ואפילו מן היפה על הרעה כדקתני התם ואר"י דאין תורמין אע"פ שהם מין אחד מכל מקום שני שמות הן זה יין זה חומץ
ולכך הוי טעות טפי ולא הויא תרומה אבל קישות ומנאלת מרה לא הוי טעות כל קדלקישות נתכוין והרי היא קישות א"כ מן הטמא
על הטהור בשוגג תרומתו תרומה דתרום אותו שם שנתכוין לו מיהו כדוספתא משמע דהיכא חומץ על יין דלא הויא תרומה כרבי
אחיא דמטיים בה בהדיא דכרי רבי שרבי אומר יין וחומץ שני מינין ותכמים אומרים מין אחד ואפשר דרבנן דאמרי מין אחד במתכוין
לתרום מן יין ומנאל חומץ הוי תרומה ויחזור ויתרום כמו בחורס קישות ומנאלת מרה ואפי' לרבי חס במתכוין תורם מן החומץ על
היין הויא תרומה מדאורייתא הוי מין אחד וכן משמע בהדיא בירושלמי ספ"ב דתרומות דפליגי רבי אר' ישמעאל בר' יוסי שאמר משום אבוי
תורמין מיין על חומץ ורבי אומר דאין תורמין וקאמר ר' יהושע בן לוי מסכתבא יודה רבי לדברי תורה ומאי טעמא דרבי שאם אתה
אומר שמתיר לתרום מיין על חומץ אף הוא סבר שמתיר לתרום חומץ על יין א"כ למה גזר בעלמא מן היפה על הרעה אטו דלמא אתי
לתרום על הרעה על היפה גבי חומץ איכא למיגזר טפי משום דאיכא דיתא ליה כחלל טפי מבחמרא כדאמר בהמוכר את הספוגה
(ג"ו סז) ושני מינין דקאמר רבי היינו שעשוהו תכמים כשני מינין ולא הויא תרומה היכא דטעה שיהי מתכוין ליין ומנאל חומץ :
מזיד עבד איסורא - ולכך שווה רבנן כאילו לא תרם כלל והדר הוא גריוול לטיבלא דאי אמרת תרומה הוא אתי למיפשע דהא
טוי נפשיה רשע שוגג לא עבד איסורא מדעת הלכך לא חשיד דלמא פשע כן פי' ריב"ן אבל אין לפרש דשוגג לא עבד
איסורא לא קנסוה אבל מזיד קנסו דאין זה קנס דהדר לטיבלא דטפי דמי קנס הא דאמר דאחור ויתרום שרין להפריש שתי תרומות :
איבעי ליה למיטעמיה - כלומר יפריש על מה שהוא מיניה וביה כדי שיטעום וכו' לא : **לרב** נתן בר' אבשיא - דאמר לא
עשה ולא כלום לתקן את השירים אבל תרומה הוי ומיתקן הוא גריוול מאי שגא מהא דתנן מן הנקוב על שאינו נקוב
ה' דברא גריוול גזירה לא מיתתא מנאלת דאורייתא לא הוי תרומה הרי נמי מן החומץ ויל היחוד ריוו דמדאורייתא לא הוי

אין על חומץ גט הא ק"ל (לקמן דף זד:) דאפי' ריח הגט פוסל
לכהונה : **סיפא** - לבני קידושין דאי כדקאמרת דלא בעינא גט ודקשיא
לך שמה יאמרו גירס זה וקידש זה כו' לא אתי למימר הכי חלל אמרי
מדנפקא בלא גט קידושי טעות הוו
כגון על מנת שאני כהן ומנאל
ישראל : קנסוה רבנן - ולא תלינן
לקולא : **תנאי כמובס** - מזוויכי
וכסותיכי ופירות שאכל נמי לא
משלם אע"ג דאין לה כתובה משום
דרבנן קנסוה ומשום דאשחון
באלמנה (ה) דיש לה פירות שאכל
הוא דאליטריך למימר הכא דאין
לה : אין תורמין מן הטמא כו' -
משום הפסד כהן : **בשוגג תרומתו**
תרומה - כדרכי אלעאי לקמן : **הסיפא**
גריוול - דתרומה : **את השירים** - את
הטהור שזה היה עושה אותו שירים :
אבל תרומה הוי - וקדשה ויחזור
ויתרום מן הטהור : **דלמא פשע** - ולא
הדר מפריש מן הטהור ולקמן פריך
כיון דמדאורייתא תרומה היא מדקתני
בשוגג תרומתו תרומה היכי מפקעינן
לה מקדושתה משום דלמא פשע :
ומנאלת מרה - שוגג הוא מדקתני
כמנאלת מכלל דמעיקרא לא הוה
ידע : **בתרי מאני זיית** - כלומר התם
כיון דמתרי מאני כי אמרת ליה הדר
תרום מאידך זיית לך וליכא למגזר
דלמא פשע אבל מטמא על הטהור
דתרוייהו בחד מנא רבו בענין
נקוב כי אמרת ליה קן זו וחזור
והפריש אחרת אינו שומע לך ועתה
את הטמאה לכהן ומוטב תחזור זו
לטיבלא ויתן טהורה לכהן : **אבל**
תרומה הוי - והכין מדליקה מיד :
מאי

שנתן לה אחרון גט לא פסלה מן הכהונה
מבלל דלא בעיא גט דאי בעיא גט אמאי
לא פסלה מן הכהונה אלא סיפא אמרי
קידושי טעות הוו רישא נמי אמרי נישואי
טעות הוו קנסוה רבנן סיפא נמי ליקנסוה
רישא דעבדא איסורא קנסוה סיפא דלא
עבדא איסורא לא קנסוה רבנן : אין לה
כתובה : מאי טעמא תקינו לה רבנן כתובה
***כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה הא**
תהא קלה בעיניו להוציאה : אין לה פירות
ולא מזונות ולא בלאות : *תנאי כתובה
בכתובה דמי : נטלה מזה ומזה : פשיטא מהו
דתימא כיון דתפשה לא מפקינן מינה קמ"ל
הולד ממזר : נתן התם *אין תורמין מן
הטמא על הטהור ואם תרם בשוגג תרומתו
תרומה במזיד לא עשה ולא כלום מאי לא
עשה ולא כלום א"ר חסדא לא עשה ולא
כלום כל עיקר דאפילו הויא גריוול הדר
לטיבליה רב נתן ברבי אושעיא אמר בלא
עשה ולא כלום לתקן את השירים אבל
תרומה הוי רב חסדא לא אמר כרב נתן
בר' אושעיא דאי אמרת הוי תרומה זימנין
דפשע ולא מפריש מאי שנא מהא דתנן
***התורם קישות ונמצאת מרה אבטיה**
ונמצאת סרוח תרומה ויחזור ויתרום שוגג
אמזיד קרמית שוגג לא עבד איסורא מזיד
קעבד איסורא ורמי שוגג אושגג הבא קתני
בשוגג תרומתו תרומה התם קתני תרומה
ויחזור ויתרום התם שוגג קרוב למזיד דאיבעי ליה למיטעמיה ורמי מזיד אמזיד
הבא קתני במזיד לא עשה כלום התם נתן *התורם משאין נקוב על נקוב
תרומה ויחזור ויתרום בתרי מאני ציית בחד מנא לא ציית ולרב נתן ברבי
אושעיא דאמר לא עשה ולא כלום לתקן שירים אבל תרומה הוי
מאי

[כתובות י"א]
[שם נ"ד]
פסחים ג' - מנחות כ"ה :
תרומות פ"ב מ"ב
תרומות פ"ג מ"א קדושין
מ"ו
דמאי פ"ה מ"י קדושין
מ"ו מנחות ע"ו

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה תנאי
כתובה וכו' באלמנה
לכ"ג דיש לה פירות ור"ב
עיי' ר"פ ט' מותרות :